

СТАНОВИЩЕ

От

Доц. д-р Мая Димитрова Дойчинова,

доцент по Оперативно зъболечение и Ендодонтия в катедра „Консервативно зъболечение и Орална патология“, ФДМ, МУ- Варна, външен член на научно жури, съгласно заповед № Р-109-221/26.04.2018 г на Ректора на МУ- Варна.

Относно: Дисертационен труд на тема: „ Ранна кариесна диагностика и поправка на obturации при минимално инвазивно лечение на зъбния кариес“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност „ Терапевтична стоматология“ , професионално направление 7.2. Дентална медицина 7. Здравеопазване и спорт.

Автор: Д-р Радостина Лозанова Анастасова, докторант на самостоятелна форма на обучение към катедра „Консервативно зъболечение и Орална патология“ на ФДМ, МУ- Варна.

Научни ръководители:

Проф.д-р Владимир Панов, д.м.н., Доц. инж. Цанка Дикова, д.т.

Дисертационния труд е написан на 151 стандартни страници и включва 20 таблици, 74 фигури и 3 приложения. В структурно отношение са спазени пропорционалните съотношение между основните части на дисертацията.

Литературната справка включва 186 източника, от които 17 на кирилица и 169 на латиница.

Темата за минимално инвазивно лечение е заложена в принципите на съвременното дентално лечение като цяло, и в частност в областта на оперативното зъболечение. Неотменно условие за приложението на философията на минималното инвазивно лечение в областта на кариесологията е детайлното владеене на методите за ранна кариесна диагностика. В условията на технологичен прогрес и във времето на бързо развиваща се дигитална дентална медицина, считам темата за добре подбрана и умело обвързана смислово и чисто клинично с въпроса за поправката на налични obturации при развиващ се вторичен кариес.

Литературен обзор: Литературният обзор последователно и систематично разглежда хронологично методите и средствата за ранна диагностика на кариеса, като личи критичния анализ на поднесената информация. Достатъчно подробно са изяснени предимствата и недостатъците на всеки метод, както и достъпността им за лекарите по дентална медицина. На следващ етап в обзора са дискутирани познатите и описани в литературата препоръки и средства за лечение на кариес без препариране на кавитет,

както и многообразието от подходи за осъществяване на минимално инвазивно лечение при препарирането на кавитет. Считаю за известен пропуск липсата на кратък анализ на литературния обзор. Наличието на такъв анализ би насочило смислово натрупаните данни от обзора и обосновало още по- добре целта на дисертационния труд.

Така формулираната **Цел** е с подходящо подобрени **четири задачи**.

Материали: Материалът и по четирите задачи е достатъчен, избран е внимателно по стриктни показатели и е коректно разпределен. Методиките на обработката по първа и четвърта задача са оригинални, добре обмислени и научно издържани. По трета и четвърта задача са познати и вече утвърдени.

Критериите за подбор на зъбен материал и пациенти са добре конкретизирани.

Статистическите методи са прецизно и умело подобрени за обработка на събрания материал.

Резултати и обсъждане: Резултатите и по четирите задачи са старателно проверени.

По първа задача авторката проучва и сравнява възможностите на 5 метода за откриване на ранен оклузален и апроксимален кариес. Резултатите, отнасящи се до оклузален кариес, показват най-слаба информативност на визуално-тактилния (ВТМ) и рентгенографския метод. Най-корелиращи с клиничните данни са резултатите от използването на DIAGNOCam, като при апроксимални лезии препоръката е комбинирането му с ВТМ.

Резултатите от епидемиологичните проучвания по втора и трета задача, са в най-разнообразни посоки и онагледяват широк спектър от въпроси свързани с поправката на obtурации, често прилаганите от дентални лекари подходи при наличието на такъв тип патология, предпочитанията им относно техника на поправяне, наблюдението им относно дълготрайността на поправяните obtурации и връзката на качеството на поправката с използвания материал.

На базата на резултатите получени от изследванията по четвърта задача, която се състои в изследване на микропропускливостта на поправени obtурации, изводите и умелата им интерпретация, д-р Анастасова създава най-ценния принос на този дисертационен труд - препоръките и протокол за поправка на съществуващи obtурации.

Приноси: Считаю, за правилна самооценката на приносите от разработения научен труд. Тези с оригинален характер освен актуални, са и с реално приложение в практиката.

Дисертационният труд е осъществен изцяло от докторанта под ръководството на двама научни ръководители. Във връзка с дисертационния си труд авторката е популяризирала научните си разработки в 3 публикации. Д-р Анастасова е водещ

автор в една от публикациите и на едни от постерите. Бих ѝ препоръчала, освен чрез публикации в научни списания, да популяризира резултатите от своя труд и посредством провеждане на лекции за продължаващо следдипломно обучение.

Авторефератът е правилно структуриран, добре онагледен и отговаря на отделните дялове на разработката. Считам, че е представен в подходящия обем, изискуем по правилата заложиени в Правилника за развитие на академичния състав на МУ Варна, както и в съотношение на пълния обем на научната разработка. Няма пропуски в приложената от д-р Радостина Анастасова документация.

Заклучение:

Дисертационният труд на д-р Радостина Анастасова е цялостен и завършен и представлява собствен принос към науката. Научният труд, както и публикациите по темата, показват, че докторантът притежава теоретични познания по третирания проблем и умения за самостоятелно провеждане на изследвания. Добрите професионални умения, задълбочените знания проличават през целия ход на научната разработка, в която смислово и логично са подредени теоретични литературни данни, собствени резултати и тяхната интерпретация, извлечени са най-важните изводи и е предложен практически протокол. По този начин и в този смисъл считам, че поставената цел е изпълнена

Изведените резултати и заключение са с оригинален и приложен характер

Мнението ми е, че д-р Анастасова и нейният дисертационен труд притежават нужните достойнства и заслужават да бъдат оценени положително и поради това, ще гласувам убедително с „Да“ за присъждането на образователна и научна степен „доктор“ на д-р Радостина Анастасова и препоръчвам на членовете на уважаемото научно жури да гласуват положително за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ на д-р Радостина Лозанова Анастасова по научната специалност „Терапевтична стоматология“

11.06.2018 г., гр.Варна

Подпис:

/Доц.д-р Мая Дойчинова, д.м./